ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙΣΕΡΑΤΟΡΙΚΑΤΟ
ΘΗΝΗΝ 1902

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 24 ΜΑΪΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 21

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης
Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἑβδομαδιαία ἐπιθεώρησις· διευθέτησις μητροπολιτικῶν ζητημάτων — Πατριαρχικὰ Γράμματα — Προσφώνημα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος — Δύο παλαιὰ κείμενα περὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου — Ἱστορία τοῦ δικαίου — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Κοινοποιήσεις — Παράρτημα: «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Διευθέτησις μητροπολιτικῶν ζητημάτων.

Ἐκεῖνο ὅπερ ὀφείλομεν νὰ ἐξάρωμεν ἐν τῇ ἑβδομαδιαίᾳ ἐπιθεωρήσει τῶν ἐργασιῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, εἶνε ἡ αἰσία διευθέτησις τῶν ἀπὸ πολλοῦ μητροπολιτικῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων Ἡρακλείας, Δράμας καὶ Ἴμβρου. Ἡ διευθέτησις τῶν ζητημάτων τούτων, μάλιστα δὲ τοῦ πρώτου, οὐ σμικρὰς ὡς γνωστὸν οὐδ' εὐλύτους δυσχερείας παρέσχε τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ, ἥτις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π., τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἰωακεὶμ δύο τινὰ πρὸ παντὸς ἐπεζήτει νὰ συμβιβάσῃ ἐν τῇ μελετωμένῃ λύσει, ἤτοι τὴν ἀπόδοσιν μὲν ἑκάστῳ τὸ δίκαιον ἀφ' ἑνὸς, τὴν πρυτάνευσιν δὲ ταῖς θεοσώστοις ἐπαρχίαις ἀφ' ἑτέρου τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ἐν ᾗ καὶ μόνῃ εἶνε δυνατὴ ἡ κατὰ Χριστὸν πνευματικὴ προκοπὴ καὶ ἐπίδοσις. Ἐκ τοιούτων ἀρχῶν ὁρμωμένη ἡ πλειονοψηφία τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, καίπερ ἀποστέργουσα κατ' ἀρχὴν τὰς ἀρχιερατικὰς μεταθέσεις καὶ μεταλλαγὰς, μεθ' ὅλας τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου προσπαθείας, εἶδεν ἐπὶ τέλους ἑαυτὴν ἐν τῇ ἀναποδράστῳ καὶ ἀδηρίτῳ ἀνάγκῃ, ὅπως ποιήσηται ἐν τῷ ἀναγκαιοῦντι μέτρῳ χρῆσιν τοῦ ἐσχάτου τούτου μέτρου, ἀποβλέπουσα κυρίως εἰς τὸ προσδοκώμενον ἐξ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα. Καὶ οὕτω, λαβοῦσα πρῶτον ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸ παρελθὸν σάββατον τὸ ἀπὸ πολλοῦ ἐκκρεμὲς ζήτημα τῆς μητροπόλεως Δράμας, ἧς ὁ τέως μητροπολίτης κ. Φιλόθεος ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἦν παρεπιδημῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ, πρὸς δὲ ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Ἴμβρου δι' ἀναφορῶν ἐπανειλημμένως διετύπωσαν παράπονα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Ἴμβρου κ. Παϊσίου, ἕνεκα γήρατος καὶ ἀσθενείας μὴ δυναμένου νὰ κυβερνήσῃ ἐπὶ πλέον τὴν ἐπαρχίαν, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος σαββάτου, ἔθηκε μὲν τὸν πανιερ. μητροπολίτην Ἴμβρου κ. Παΐσιον ὑπὸ σύνταξιν ἐπαρκῆ, προταθέντων δ' ὑποψηφίων τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Δράμας κ. Φιλοθέου, τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Συννάδων κ. Εὐγενίου καὶ τοῦ ἱεροδ. Φωτίου Γεωργιάδου, καὶ γενομένων κανονικῶν ψήφων ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ, μητροπολίτης Ἴμβρου ἐξελέγη ὁ τέως Δράμας κ. Φιλόθεος.

Αὐθημερὸν ἡ ἱερὰ Σύνοδος προέβη εἰς πλήρωσιν τοῦ χηρεύσαντος μητροπολιτικοῦ θρόνου Δράμας. Ἐκ τῶν τριῶν δ' ὑποψηφίων, τοῦ πανιερ. μητροπολίτου πρ. Μελενίκου κ. Κωνσταντίνου,

ΗΑΥΚΟΒΑ ΕΒΛΙΟΘΗΚΑ
ΜΕΛΗΝΙΚΟΒΑ

τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Παμφίλου κ. Μελισσηνοῦ καὶ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Χρυσοστόμου, ἐξελέγη διὰ ψήφων κανονικῶν μητροπολίτης Δράμας ὁ τέως Μέγας πρωτοσύγκελλος κ. Χρυσόστομος, εἰς ὃν ἀμέσως παραστάντα ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐγένετο τὸ μήνυμα. Ληξάσης δὲ τῆς συνοδικῆς συνεδρίας ὁ θεοφιλ. ἐψηφισμένος Δράμας ἐποιήσατο ἐν τῷ ναῷ τὴν νενομισμένην εὐχαριστίαν.

Κατὰ δὲ τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος συνελθοῦσα εἰς ἔκτακτον συνεδρίαν καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ μητροπολιτικὸν ζήτημα Ἡρακλείας, ὅπερ ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἀπησχόλησε τὴν Ἐκκλησίαν, ἐνέκρινε τὴν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀπομάκρυνσιν τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἡρακλείας κ. Ἱερωνύμου, ἕνεκα λόγων τοπικῶν. Προβᾶσα δ' αὐθημερὸν εἰς πλήρωσιν τῆς θέσεως, ἐκ τῶν τριῶν ὑποψηφίων τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Ἀμασείας κ. Ἀνθίμου, Ἰωαννίνων κ. Γρηγορίου καὶ Βερροίας κ. Κωνσταντίου, ἐξελέξατο διὰ ψήφων κανονικῶν, γενομένων ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ, μητροπολίτην Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ τὸν μητροπολίτην Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριον, εἰς ὃν ἀμέσως παραστάντα ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐγένετο τὸ εἰθισμένον μήνυμα· μετὰ δὲ τὴν λῆξιν τῆς συνεδρίας ἡ Α. Σ. ἐποιήσατο ἐν τῷ ναῷ τὴν νενομισμένην τελετὴν τῆς εὐχαριστίας.

Χηρευσάσης οὕτω τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Ἰωαννίνων, ἡ ἱερὰ Σύνοδος διὰ τῆς νενομισμένης αὐτῆς πράξεως ἐνέκρινε τὴν ἀποκατάστασιν ἐν αὐτῇ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Νικαίας κ. Σωφρονίου καὶ ἄλλοτε ποιμάναντος τὴν ἐπαρχίαν ταύτην εὐδοκίμως ἐπὶ εἰκοσαετίαν.

Καὶ τῆς μητροπόλεως δὲ Νικαίας χηρευσάσης οὕτως, ἡ ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἐνέκρινε τὴν ἀποκατάστασιν ἐν αὐτῇ τοῦ εἰς διαθεσιμότητα προσωρινὴν τεθέντος σεβασμ. μητροπολίτου τέως Ἡρακλείας κ. Ἱερωνύμου, καὶ ἄλλοτε ποιμάναντος τὴν ἐπαρχίαν Νικαίας εὐδοκίμως ἐπὶ ἑπταετίαν.

Καὶ τοιουτοτρόπως συνετελέσθη ἡ αἰσία καὶ κατ' εὐχὴν διευθέτησις τῶν ἀπὸ πολλοῦ μενόντων ἐκκρεμῶν μητροπολιτικῶν ζητημάτων, τῶν ὁποίων ἡ περαιτέρω ἀναβολὴ ὅλως ἀσύμφορος ἀπέβαινε τῇ Ἐκκλησίᾳ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δημοσιεύσαντες ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα πρὸς τὴν γενναιόφρονα δωρεὰν τοῦ εὐγενεστάτου Εὐσταθίου Εὐγενίδου τῇ ὁμογενεῖ Κοινότητι Προύσης, δημοσιεύομεν νῦν καὶ τὰ σχετικὰ ἀπαντητικὰ γράμματα ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου Ἰωακείμ. Ἐν τοῖς γράμμασι τούτοις ἐκφράζεται πιστῶς ἡ πλήρης εὐαρέσκεια τῆς Μ. Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἐρίτιμον ὁμογενῆ, τὰ πρὸς αὐτὴν ἀγαστὰ υἱϊκὰ αἰσθήματα τοῦ ὁποίου ὀσημέραι τρανώτερον ἐκδηλοῦνται.

ΙΩΑΚΕΙΜ, ἐλέῳ Θεοῦ κλπ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα Προύσης ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Βιθυνίας ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κὺρ Ναθαναὴλ, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἐκ Προύσης διαβιβασθὲν ἡμῖν ἀδελφικὸν γράμμα τῆς Αὐτῆς Ἱερότητος περιέχον εὐχαριστήριον πρὸς ἡμᾶς ἔγγραφον τῆς ἐντίμου ἀντιπροσωπείας τῆς πόλεως καὶ ἀντίγραφον τοῦ ψηφίσματος τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἐπὶ τῇ ἐκ πεντακοσίων Λιρῶν Τουρκίας δωρεᾷ τοῦ εὐγενεστάτου κ. Εὐσταθίου Εὐγενίδου πρὸς ἀνέγερσιν κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου, λίαν εὐαρέστως διετέθημεν ἐπὶ τῇ ἐνδείξει ταύτῃ τοῦ εὐλαβοῦς υἱϊκοῦ φρονήματος τῆς εὐσεβοῦς κοινότητος Προύσης καὶ ἐπὶ τῇ ἐκδηλώσει τῆς πρὸς τὸν ἐρίτιμον εὐεργέτην αὐτῆς ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης. Ἀξιοῦμεν δὲ τὴν Αὐτῆς Ἱερότητα ἵνα προθυμοποιηθῇ διαβιβάσαι εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τὴν ἔγκλειστον ἡμετέραν ἀπάντησιν πρὸς τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς πόλεως. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.

,αϡβ' Μαΐου ιγ'.

† Ὁ ΚΩΝ]ΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ΙΩΑΚΕΙΜ, ἐλέῳ Θεοῦ κλπ.

Ἐντιμότατοι κύριοι δημογέροντες, ἔφοροι καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς πόλεως Προύσης, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ ὑμῶν ἐντιμότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Πάνυ ἀσμένως εἴδομεν ὅτι ἡ πόλις ὑμῶν διὰ τῶν νομίμων αὐτῆς ἀντιπροσώπων καὶ σχολικῶν ἀρχῶν ἐξεδήλωσε τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην τῷ ἐριτίμῳ κυρίῳ Εὐσταθίῳ Εὐγενίδῃ ἀνακηρύξασα Αὐτὸν διὰ ψηφίσματος Μέγαν Εὐεργέτην τῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος ἐπὶ τῇ πρὸς ἀνέγερσιν Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου πεντακοσιολίρῳ δωρεᾷ Αὐτοῦ, ἥτις νῦν

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА Інститут історії церкви

ἀνεβιβάσθη εἰς ἑπτακοσίας πεντήκοντα, ἀποφασίσασα συνάμα ἵνα τὸ ἵδρυμα τοῦτο ἀποκληθῇ «Εὐγενίδειον» καὶ διαβιβάσασα Αὐτῷ θερμὰ εὐχαριστήρια ἐπὶ τῇ εὐεργεσίᾳ. Ὅθεν ἐπαινοῦντες τὴν ἔντιμον ἀντιπροσωπείαν ἐπὶ τῇ προθύμῳ ταύτῃ ἐκπληρώσει καθήκοντος ἱεροῦ καὶ ἀπαραιτήτου, οἷον ὄντως ἐστὶν ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ εὐεργετουμένου πρὸς τὸν εὐεργέτην αὐτοῦ, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν προκειμένην ἀγαθοεργίαν δι' ἧς ἀναπληροῦται καὶ θεραπεύεται οὐσιώδης ἔλλειψις ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς ὑμετέρας πόλεως, ἐκφράζομεν ἀφ' ἑτέρου καὶ τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἐκδηλώσει τῆς υἱϊκῆς ὑμῶν εὐλαβείας καὶ ἀφοσιώσεως, ἣν προεθυμήθητε τεκμηριῶσαι πρὸς ἡμᾶς διὰ τοῦ ἀπὸ ιβ'. Ἀπριλίου ὑμετέρου εὐχαριστηρίου ἐγγράφου. Βεβαιοῦντες δὲ ταὐτοχρόνως ὅτι ἐγκάρδιον αἰσθανόμεθα εὐφροσύνην ἐπὶ τῇ δοθείσῃ ἐνισχύσει εἰς τὴν παρ' ὑμῖν ἐκπαίδευσιν, ὑπὲρ ἧς ἄλλως τε μετὰ πλήρους πατρικῆς ἀφοσιώσεως οὐ παύεται φροντίζων καὶ μεριμνῶν, ὡς γνωστόν, ἡ Αὐτοῦ Ἱερότης ὁ ὑμέτερος Ἀρχιερεὺς καὶ πνευματικὸς ποιμὴν καὶ πατήρ, εὐλογοῦμεν πατρικῶς τὴν ὑμῶν ἐντιμότητα καὶ τοὺς εὐσεβεῖς οἴκους ὑμῶν, καὶ αἰτούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. κτλ.

,αψϐ' Μαΐου ιγ'.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, καλοῦσα εἰς χειροτονίαν τὸν ἅγ. Δράμας Χρυσόστομον, τέως Μ. Πρωτοσύγκελλον, ἀπηύθυνεν αὐτῷ τὸ ἑπόμενον προσφώνημα:

«Τοιαύτη ἡ τοῦ Ὑψίστου καὶ Παναγάθου Θεοῦ ἡμῶν βουλή! Ἔδει, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον εἰπεῖν, ὅπως ὁ μεριμνήσας περὶ σοῦ καὶ ἀναστήσας σε εἰς ὃ σήμερον παρίστασαι βάθρον ἐπιθῇ τὰς ἡγιασμένας αὐτοῦ χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου. Ναί, ἔδει οὕτω νὰ γείνῃ, ἀλλὰ τοιαύτη ἡ βουλὴ τοῦ Ὑψίστου καὶ Παναγάθου Θεοῦ. Ἀντὶ τοῦ Παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν, τοῦ σοῦ προστάτου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς, ἐπιτίθημι ἐγὼ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, ὅτι στρατιώτης τῆς Ἐκκλησίας εἶ σὺ, καὶ αὐτὴν ὑπηρετεῖς καὶ παρ' αὐτῆς λαμβάνεις τὸ κέλευσμα καὶ τὴν ἰσχύν.

Πρόσελθε τοίνυν εἰς τὴν καλοῦσάν σε φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, πρόσελθε, ἵνα λάβῃς τὸ πνευματικὸν γέρας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκθρεψάσης σε Σχολῆς ἀρξαμένων ὑπὲρ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας πόνων σου. Ὅτι οὕτως ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι αὐτοῦ τὰ κατ' αὐτὴν χωροῦσι.

Δεῦρο, εὐλογημένος παρὰ Πατρὸς, εἰς τὴν ἡτοιμασμένην ἐπὶ γῆς βασιλείαν αὐτοῦ, ἵνα, τὴν πανοπλίαν τοῦ Πνεύματος ἐνδυσάμενος χωρήσῃς εἰς τὴν ποιμαντορίαν λαοῦ περιουσίου αὐτοῦ, ἀναμένοντος παρὰ σοῦ ἐν μέσῳ χαλεπῶν καιρῶν καὶ παντοίων συγκρουομένων ρευμάτων τὴν εἰς νομὰς σωτηρίους καθοδηγίαν. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ τὰ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πλάσματος αὐτοῦ οἰκονομῶν, καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ θείᾳ ταύτῃ βουλῇ αὐτοῦ.

Πρόσελθε, ἵνα λάβῃς τὸ χρῖσμα τῆς χάριτος τὸ ἐνισχύσον σε καὶ καθαγιάσον σε, ὅτι Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σε. Ἀλλ' ἡ χάρις αὕτη συνεπιφέρει καὶ καθήκοντα ἱερά, ὧν τὸ βάρος ἄμετρον καὶ δυσβάστακτον. Ναί, δυσβάστακτόν τε καὶ ἄμετρον, πλὴν καὶ κοῦφον «τῷ ἐπιτελοῦντι ἐν φόβῳ» καὶ εὐλαβείᾳ Θεοῦ. Τὰ «**οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν**» καὶ τὰ «**τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς**» εἰσὶ λόγοι κενοὶ καὶ ἀσκόπως εἰς ἐπίδειξιν λεγόμενοι, ἂν μὴ συμπαρῇ ἡ πρᾶξις καὶ τὰ πράγματα τὰ συναφῆ.

Πρόσελθε ἐν φόβῳ καὶ εὐλαβείᾳ ἔχων πάντοτε ὁδηγὸν τῶν ποιμαντορικῶν μεληπάτων σου τὴν θεοσέβειαν, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην. Εἴη πρωτεύων ὁδηγός σου ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας Πατήρ, οὗ φέρεις τὸ ὄνομα!»

Εἰς τοὺς λόγους τῆς Α. Θ. Π. ὁ χειροτονούμενος ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

«Τίς ἱκανὸς λαλῆσαι τὰς δυναστείας τοῦ Θεοῦ, ἀκουστὰς ποιῆσαι πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ, ἢ διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσια τοῦ Κυρίου;» Εἰς τὸ θεῖον τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος κέλευσμα ὅπως προσέλθω τῇ ὥρᾳ ταύτῃ καὶ προσεγγίσω εἰς τὸ ἅγιον, ὑπερουράνιον καὶ νοερὸν τοῦ Χριστοῦ θυσιαστήριον, ἵνα διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν παναγίων χειρῶν τῆς Ὑμετέρας θεοτιμήτου Κορυφῆς καὶ τῶν ἁγιωτάτων Ἀρχιερέων ἀξιωθῶ νὰ λάβω τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν τῆς Ἀρχιερωσύνης χάρισμα καὶ ἀξίωμα, αἰσθάνομαι ἐκ θεμελίων σαλευόμενον τὸν λογισμόν μου καὶ μυχιαίτατα συνταρασσομένην τὴν καρδίαν μου. Τίς ἄξιος καὶ τίς ἱκανὸς ἐκ τῶν συγκατεσπασμένων πρὸς τὸν χοῦν καὶ τὴν σπο-

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΜΕΧΗΝΙΚΟΒΑ

δὸν καὶ τὴν ὕλην νὰ προσεγγίσῃ πρὸς τὸν καίοντα καὶ φλογίζοντα τοὺς ἀναξίους τοῦτον ἄνθρακα τοῦ ὑψίστου τῆς ἱερωσύνης βαθμοῦ καὶ πρὸς τὸ πῦρ τοῦτο τὸ καταναλίσκον; Καὶ τίς τῇ ἀμετρήτῳ τοῦ Κυρίου εὐσπλαγχνίᾳ θαρρῶν καὶ κατατολμῶν,ὥσπερ κἀγὼ ὁ ταπεινὸς, δὲν αἰσθάνεται καὶ δὲν ἀκούει ἔνδοθεν ἐξερχομένην καὶ βαρέως ἀντηχοῦσαν εἰς τὰ ὦτά του τὴν φοβερὰν ἐκείνην τοῦ Κυρίου Σαβαὼθ φωνὴν «Μωϋσῆ, Μωϋσῆ, μὴ ἐγγίσῃς ὧδε, λῦσον τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου», λῦσον δῆλον ὅτι τοὺς συνδέοντάς σε πρὸς τὸν κόσμον καὶ πρὸς τὴν σάρκα δεσμοὺς, ἐὰν θέλῃς ὁ ἄνθραξ τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τὸ χάρισμα τῆς Ἀρχιερωσύνης, τὸ πνεῦμα τῆς σοφίας καὶ συνέσεως, τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπαναπαυθῇ ἐπὶ σὲ καὶ ν' ἀποβῇ εἰς ἁγιασμὸν καὶ φωτισμὸν θείας χάριτος καὶ οἰκείωσιν καὶ προσέγγισίν σου μετὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Τίς ἱκανὸς καὶ ἄξιος νὰ κατανοήσῃ καὶ δεχθῇ καὶ λαλήσῃ τὰς δυναστείας καὶ τὰ θαυμάσια ταῦτα τοῦ Θεοῦ, ὅτι ηὐδόκησεν ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ κατακρίτοις νὰ ἐμπιστευθῇ τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς ὅπως προσεδρεύωμεν τῷ ἁγίῳ Αὐτοῦ θυσιαστηρίῳ καὶ ἱερουργῶμεν τὰ φρικτὰ αὐτοῦ μυστήρια καὶ σιτομετρῶμεν τοῖς ἐμπεπιστευμένοις ἡμῖν λαοῖς τὸν οὐράνιον τῆς ζωῆς ἄρτον καὶ πρεσβεύωμεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτημάτων καὶ ἀγνοημάτων τοῦ λαοῦ;

Παναγιώτατε Δέσποτα, τρόμῳ πολλῷ συνεχόμενος καὶ φόβῳ κατὰ τὴν φοβερὰν καὶ ἱερωτάτην ταύτην στιγμὴν, κλίνω τὸν αὐχένα καὶ τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, καὶ ἀνομολογῶν ὅτι οὐκ εἰμι ἱκανὸς οὐδὲ ἄξιος ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην τῆς ψυχῆς εἰσέλθῃ ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῆς δόξης, δέομαι ἐκτενῶς καὶ παρακαλῶ μετὰ συντετριμμένης τῆς καρδίας ὅπως διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῶν συλλειτουργῶν Αὐτῇ Ἀρχιερέων καὶ διὰ τῶν θεοπειθῶν Ὑμῶν εὐχῶν καὶ τῶν προσευχῶν τοῦ περιεστῶτος φιλοχρίστου καὶ περιουσίου τούτου λαοῦ τοῦ Κυρίου ἐπισκιάσῃ καὶ ἐπ' ἐμὲ ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος καὶ καθαγιάσῃ μου καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ νοῦν καὶ καρδίαν, καὶ ὅλον με ἀνακαινώσῃ καὶ ἀναγεννήσῃ εἰς τὴν νέαν ταύτην πνευματικὴν πολιτείαν καὶ ὑψηλοτέραν ζωὴν, εἰς ἣν ἐλέῳ Θεοῦ, κανονικαῖς ψήφοις τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ σεπτῇ ἐπινεύσει τῆς Ὑμετέρας θεοδοξάστου Κορυφῆς ἐκλήθην κἀγὼ ὁ ἀνάξιος, καὶ ὅπως ἡ πανσθενουργὸς θεία χάρις ἐνισχύῃ καὶ στηρίζῃ τὰ κλονούμενα βήματα τῆς πρωτοπορείας μου, ἵνα οὕτω κἀγὼ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνισθῶ θαρραλέως, τὸν δρόμον τοῦ καθήκοντος νικηφόρως τελέσω, τὴν πίστιν καὶ τὰ δόγματα καὶ τὰς ἐντολὰς τῶν Πατέρων ἀσινῆ καὶ ἀπαρασάλευτα διατηρήσω καθ' ἅπαντά μου τὸν βίον, πρὸς δόξαν μὲν τοῦ Ἀρχιποίμενος καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἔπαινον δὲ καὶ σωτηρίαν τοῦ ἐμπεπιστευμένου τῇ ἐμῇ ἀσθενείᾳ χριστεπωνύμου πληρώματος. Γένοιτο. Ἀμήν.

Παρομοίους πρὸς τοὺς ἀνωτέρω τεθέντας λόγους ἀπηύθυνεν ἡ Α. Θ. Π. καὶ πρὸς τὸν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ὑπ' αὐτῆς χειροτονηθέντα ἅγιον Κορυτσᾶς κ. Φώτιον, τέως ἀρχιγραμματέα τῆς ἱερᾶς Συνόδου, πρὸς ἃ ἅπαντῶν οὗτος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη καὶ προσκυνητή μοι Παναγιότης κατὰ τὴν σπουδαιοτάτην ταύτην στιγμὴν καλεῖ με, ἵνα μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων συλλειτουργῶν Αὐτῆς ἐπιθεῖσα ἐπ' ἐμοῦ τὰς χεῖρας μεταδῷ μοι τὴν πανσθενουργὸν χάριν τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος καὶ ἀναδείξῃ με ποιμένα καὶ διδάσκαλον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Κορυτσᾶς καὶ Πρεμετῆς. Θαυμάσια τὰ ἔργα τοῦ Κυρίου. Τὸ ὑψηλὸν καὶ κοσμοσωτήριον αὐτοῦ ἔργον ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐνεπιστεύθη εἰς ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν καὶ ἤδη ἄνθρωποι ὑπὲρ Χριστοῦ πρεσβεύουσιν ὡς τοῦ Θεοῦ λαλοῦντος δι' αὐτῶν!

Ἀλλὰ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ τὴν Ὑμετέραν πατρικωτάτην Παναγιότητα, τοὺς Σεβασμιωτάτους συλλειτουργοὺς Αὐτῆς καὶ ἅπαντα τὸν ἐνταῦθα συνηγμένον περιούσιον τοῦ Κυρίου λαὸν, ἵνα λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν μεγάλην εὐθύνην, ἣν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀναλαμβάνω καὶ ἀπέναντι τῆς ὁποίας ὑπὸ μεγίστου δέους κατελήφθησαν καὶ αὐτοὶ οἱ Χρυσόστομοι καὶ Βασίλειοι, μελετῶντες τὸ Ἀποστολικὸν, καθ' ὃ οἱ Ἐπίσκοποι ὀφείλουσι νὰ ἀγρυπνῶσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ὑπ' αὐτῶν ποιμαινομένων ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἐκτενῶς δεηθῆτε τοῦ ποιμένος καὶ Ἐπισκόπου τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ἵνα ἄφθονον ἐπ' ἐμὲ καταπέμψῃ τὴν χάριν τοῦ παναγίου αὐτοῦ Πνεύματος καὶ ἐνισχύσῃ με, ὅπως

καθ' ἅπαντα τὸν ποιμαντορικὸν βίον μου ἀδιαλείπτως ἀναζωπυρῶ τὸ χάρισμα, ὃ δοθήσεταί μοι ἤδη διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν παναγίων ὑμῶν χειρῶν. Ἀμήν.

ΔΥΟ ΠΑΛΑΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

περὶ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

Συμπλήρωσις ἄρθρου παλαιοῦ διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐκδοθέντος ἔσται τὸ παρὸν, ἐκλογῶν τόπον ἐπέχον ἀπὸ παλαιᾶς βιογραφίας Κωνσταντίνου τοῦ ἰσαποστόλου καὶ μεγάλου βασιλέως. Ἐκδίδοται διὰ τὸ περίεργον τῶν ἱστορικῶν εἰδήσεων, ἵνα δὴ γνωσθῇ ὅτι περὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου παρὰ τῷ βυζαντινῷ λαῷ διάστροφοι ἱστορικῶς παραδόσεις ἐσώζοντο· ἀλλὰ τὰ περίεργα ἀφορῶσι καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου κτισθεῖσαν πόλιν, βραχεῖα δέ τις ἐπίστασις ἱστορικὴ καὶ κριτικὴ περὶ τούτων ἐπιβάλλεται τοῖς πλοῦτον ἐντύπων τε καὶ χειρογράφων πηγῶν ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν, ἵνα καὶ δειχθῇ τὸ ὑποστατὸν ἢ ἀνυπόστατον τῶν παραδόσεων καὶ τὸ δόκιμον καὶ γεραρὸν ἢ μὴ τῆς προελεύσεως αὐτῶν. Τινῶν ἐκ τούτων προτάττονται αἱ δέουσαι παρατηρήσεις, ὅσον ἐπιτρέπει μοι τῶν πηγῶν ἡ σπάνις.

Ἡ βιογραφία μετεγράφη ἀπὸ μεγάλου χαρτίνου χειρογράφου κώδηκος τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μονῆς Κουτλουμουσίου, ὅστις ἐγράφη τῷ 1549 ὑπὸ Σωφρονίου μοναχοῦ, μετὰ προσοχῆς γράφοντος. Ἐν τῷ κώδηκι τούτῳ, φέροντι τὸν ἀριθμὸν 494, ἡ βιογραφία ἐκτείνεται ἀπὸ σελίδος 245—306, ἀρχομένη μὲν «Ἆρά τις εὐσεβείας ζῆλον αὐχῶν, καὶ λόγων ἔχων ἰσχὺν, ἕτερον ἂν τιμῆσαι προθυμηθείη τοῖς λόγοις»,—λήγουσα δὲ δι' ὧν λέξεων δηλώσω μετὰ μικρόν.

Καίτοι ἐν τῷ συνήθει τίτλῳ οὐ φέρεται τὸ τοῦ συγγραφέως ὄνομα, ἐπιτρέπεται ὅμως ἡμῖν ἐξ ὧν ἐν τέλει γράφει τῆς βιογραφίας ἵνα δεξώμεθα αὐτὸν ὡς Κωνσταντῖνον, ἀναζητήσωμεν δὲ τήν τε πατρίδα καὶ τὸν χρόνον τῆς ἀκμῆς διὰ μακρῶν. Αἱ τελευταῖαι λέξεις τῆς βιογραφίας δῆλον ποιοῦνται τὸ ὄνομα οὕτω «Κἀγώ σοι ὁ τῶν ἐγκωμίων τῶνδε προσαγωγεὺς καὶ τῆς κοινῆς ἱκετηρίας προήγορος, ὃς τῇ ὁμωνυμίᾳ καὶ τῷ ἐντεῦθεν φίλτρῳ μεγάλα ἐπὶ σοὶ καὶ τῇ σῇ προστασίᾳ θαρρῶ, δέομαι, λιπαρῶς δέομαι παρ' ὅλον με κυβέρνα τὸν βίον καὶ ἀπρόσκοπα τὰ κατ' ἐμὲ διατίθει· μετὰ δὲ τὴν τοῦ γηΐνου σκήνους ἀπόθεσιν, ἢ μᾶλλον τοῦ συναμφοτέρου διάζευξιν, ἵλεών μοι θείης τὸν Κύριον, συχνὰ καὶ ἀσύγγνωστα παροργίσαντι. Αὐτῷ πᾶσα πρέπει δόξα, τιμὴ» κλπ.

Περὶ δὲ τῆς πατρίδος τοῦ βιογράφου, δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι οὐ μόνον τὸ ἐν σελίδι 257 «ἡ Νικομήδους πόλις **αὕτη**» γραφόμενον, μηδεμιᾶς τὸ πρότερον μνείας ὀνόματος τοιούτου γενομένης, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑξῆς ἐν βραχεῖ περὶ τοῦ ἁλιτηρίου Γαλερίου λόγῳ λεχθέντα παρορμῶσι φρονεῖν ὅτι τὴν Νικομήδειαν ἔσχε πατρίδα Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου βιογράφος: ταῦτα δ' ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ 274 σελίδι τοῦ κουτλουμουσιανοῦ κώδηκος: «ἀλλὰ μανθάνει τὸν αὐτοῦ πατέρα Γαλλέριον πολλὰ τοῖς τὸν Χριστὸν σεβομένοις ἐπηρεάζοντα καὶ πάντα τρόπον ἐξόμνυσθαι τὴν εἰς αὐτὸν ὁμολογίαν καταναγκάζοντα, καὶ βαρείαις ὅτι βασάνοις ἐνθένδε καθυποβάλλοντα· ὁποῖ' ἄττα καὶ περὶ τὸν θεῖον ἔδρασε **Παντολέοντα:** ἄνδρα πλήρη σοφίας καὶ γνώσεως· ὃν, ὡς τὸν Ἄβραμ Ἀβραὰμ, **Παντελεήμονα** Θεὸς μετωνόμασε· τὸν σεμνόν τε Ἑρμόλαον σὺν τοῖς σεπτοῖς συγγόνοις αὐτοῦ: Ἑρμοκράτη, λέγω, καὶ Ἕρμιππον»: ἔνθα μόνη τῶν ἐν Νικομηδείᾳ μαρτυρησάντων ἡ μνήμη, σὺν τῇ λέξει **αὕτη**, δηλοῖ πως στορῆν τινα τοῦ βιογράφου πρὸς τὴν μητρόπολιν ταύτην τῆς Βιθυνίας.

Παρατιθεὶς ἀμέσως ἐκλογάς τινας, παραδόξους παραδόσεις εἰσαγούσας περὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἐπιμένω εἰς τὴν ἀπὸ τῆς 249 σελίδος μεταγραφομένην, ὅπως ἐπὶ ταύτης στηρίξω τὴν εἰκασίαν μου περὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἤκμασεν ὁ βιογράφος. Τὸ γραφόμενον περὶ Δρεπάνου, τῆς εἶτα δῆλον οὖν Ἑλενοπόλεως, ταυτὸν δὲ Γιάλοβα, ὅτι ἦν ἐπ' αὐτοῦ ἐρείπιον, ἐνθυμίζουσί με ὅσα γράφει Μιχαὴλ ὁ Ἀτταλειάτης περὶ τῆς πόλεως ταύτης, μικρῷ μετὰ τὰ μέσα τῆς ΙΑ' ἑκατονταετηρίδος (1075—1080): «εἰς Ἑλενόπολιν ἡ βασίλειος σκηνὴ προσδιωρίσθη καὶ προεπήγνυτο, Ἑλενόπολιν, τὴν προδιατεθεῖσαν τοῖς εὔφροσιν ἐκ τῆς προσηγορίας Ἐλεεινόπολιν[1]»—ἐξ ὧν εἰκάζω ὅτι κατὰ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα, ἢ γοῦν κατὰ τὴν Ι' ἔζη ὁ βιογράφος, ὅτε καὶ ἕτερά τινα πολύχνια

1. Ἀτταλειάτης, Βόννης σελ. 144.

ΗΑΥΚΟΒΑ ΒΙΒΛΙΟΘΕΚΗ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΩΝ

καὶ οἰκοδομαὶ μεγαλοπρεπεῖς ἄλλοτε κατὰ τὴν πάραλον Βιθυνίαν κατήντων ἐρείπια. Ἐπ' αὐτοῦ, λόγου χάριν, τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου, κατὰ τὰ μέσα τῆς Ι΄, τὰ πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως παλάτια τοῦ Ἡρία, τὰ κατὰ τὸ Φενέρ-μπαγτζὲ τῆς σήμερον, οὐδὲν τοῦ προτέρου κάλλους καὶ εἴδους ἔσωζον, χαυνωθέντα δὲ παρ' ἡμέραν ἀπέβησαν γῇ χέρσος, χρήσιμος μόλις τοῖς ἐν Χαλκηδόνι κατοικοῦσιν ὡς νεκροταφεῖον[2].

Καὶ μετὰ παρέλευσιν ἄρα πεντακοσίων καὶ ἑξακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἐννοεῖται διατί ἐσώζοντο περί τε τοῦ βίου καὶ τῶν γεννητόρων τοῦ ἰσαποστόλου βασιλέως παράδοξοι παραδόσεις, ὧν τινὰς σταχυολογῶ:

Ἐκ μὲν τῆς σελίδος 249 τὰ περὶ πατρίδος, ἣν λέγει τὸ Δρέπανον τῆς Βιθυνίας, ἐνῷ ἐξ αὐτοῦ μὲν ἡ μακαρία Ἑλένη κατήγετο, ὁ δὲ μέγας αὐτῆς υἱὸς ἐκ Ναΐσου τῆς Μοισίας· ἐκ δὲ τῆς 251—252 τὰ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὃν λέγει Κώνσταντα. Τὰ ἐν τῇ 254 καὶ 255 περὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, μυθάριον ἐπαγωγὸν, ὑπομιμνήσκουσι παραμύθιά τινα παρόμοια, συμπλασθέντα περὶ πάντων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Ταῦτα δὲ καὶ παρατίθημι:

ἐκ σελίδος 249 «Πατρὶς μὲν οὖν τῷ μεγάλῳ ἡ μὲν ἐξ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς γενέσεως· ἡ τέως καλουμένη πως οὑτωσὶ Δρέπανον, ἡ ἐσαῦθις λαμπρὰ Ἑλενόπολις, περίπου τὸν Ἀστακηνὸν κόλπον τυγχάνουσα καὶ θέσεως εὖ ἔχουσα, κἂν ὁ πανδαμάτωρ καὶ κατὰ ταύτης χρόνος οὐ μέτρια δήπου νεανιευσάμενος τὴν τέως εὐδαίμονα πόλιν ἐρείπιον νῦν ἀφῆκεν ὁρᾶν, ὡς ἐκ μόνης δὴ τῆς περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων ἱστορίας πόλιν ταύτην γνωρίζεσθαι. Ἡ δ' ἐκ τῆς τῶν πατέρων καὶ προγόνων διατριβῆς ἡ παλαιτέρα Ῥώμη, τὸ λαμπρὸν τῶν Αὐσόνων ἀρχεῖον, τὸ περιφανὲς τῆς οἰκουμένης βασίλειον».—ἐκ σελίδος 251 «Πατὴρ μὲν τούτῳ Κώνστας, περιφανὴς τὸ γένος· εἰς γὰρ Κλαύδιον, περιφανῆ βασιλέα, τὸ γένος ἀνέφερε· παραπλησίου δέ πως καὶ τοῦ κήδους ἠξίωται».— ἐκ τῆς σελίδος 252 «τὸ δὲ μεῖζον πρὸς περιφάνειαν*, τὸ καθαρὸν εἰς Χριστὸν σέβας, ἡ θερμὴ πρὸς τοὺς αὐτοῦ προσκυνητὰς ἀγάπη καὶ χρηστοτέρα διάθεσις . . . ὃ καὶ δῆλον μᾶλλον πεποίηκε, πνέων ἤδη τὰ λοίσθια: τῷ υἱῷ καὶ κληρονόμῳ** τοῦτο πρὸ τῶν ἄλλων ἐπιμελῶς ἐπισκήψας διαρρήδην οὕτως εἰπών. «*Κήδου χριστιανῶν, φιλει τούτους, τὰ εἰκότα περίεπε· καὶ ἀνθ' ὧν τέως δεινῶν πρὸς τῶν ἐπὶ τοῦ κράτους πεπόνθασιν, ὅση περ ἰσχὺς, εὖ ποίει, καὶ δεξιαῖς ἀμείβου ταῖς δωρεαῖς· οὕτω γὰρ ἴσθι μέγας τε ἐπὶ γῆς καὶ μείζων ἀναφανήσῃ ἐν οὐρανοῖς*». Τοιοῦτος ἦν ὁ πατήρ».

Ἐκ τῆς 253 σελίδος, τῆς 254 καὶ τῆς 255 ἀποσπῶ τὰ περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν κατὰ τὴν γέννησιν διοσημειῶν «φύσει γὰρ γενομένη*** καλὴ, πολλῷ καλλίων ἐφάνη τῷ κόσμῳ τῶν ἀρετῶν . . . περὶ δὲ τοῦ κάλλους καὶ τῆς φυῆς, τῆς τε λοιπῆς εὐκοσμίας καὶ ὡραιότητος, τοῦτο μόνον ἐρῶ· ὡς μόνη ἐκ τῶν ἐν Ἀσίᾳ καὶ ὅσην**** ἐς Περσίδα ἐλαύνων ὁ περίπυστος διελυλήθει Κώνστας ἐνεκρίθη τε καὶ ἐστέρχθη τὰ μάλιστα καὶ λέχους αὐτῷ κεκοινώνηκε» . . . «Ἀλλ' ὦ! οἷον μικροῦ παρήλθομεν ἀνιστόρητον: τὸ ἐπὶ τῇ συλλήψει τοῦ μεγάλου τοῦδε, φημὶ, σύμβολον, θεῖον ὂν ἀληθῶς καὶ διὰ Θεοῦ σημανθὲν, τὴν ἐσαῦθις τοῦ γεννη[θη]σομένου σαφῶς προδεικνύον λαμπρότητα . . . τὸ δὲ σύμβολον· ἔδοξεν εἰς ὁμιλίαν Ἑλένης ἐλθόντι τῷ Κώνσταντι, νὺξ δὲ ἦν, αἴφνης τὸν ἥλιον καταυγάσαι τὴν οἰκίαν, ἐφ' ᾗ συνῆσαν, μέσου ἐξανασχόντα τοῦ τέγους· ὃ καὶ δέους αὐτὸν πίμπλησι, μέγιστά τε ὑποτοπάσαι ποιεῖ περί τε αὐτῆς Ἑλένης καὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς, εἴπερ δὴ καὶ συνείληφεν». Τὰ δὲ ἐν τῇ 257 περὶ τῆς τοῦ Κωνσταντίνου σπουδῆς ἀναγινωσκόμενα, ταῦτα δή: «ἡ Νικομήδους πόλις αὕτη, τὰ πρῶτα τῶν βιθυνῶν φέρουσα, τὸν μέγαν τουτονὶ δέχεται· ἵνα γε διατρίβων παιδείᾳ τε ἐνασκεῖται καὶ γυμνασίᾳ, νέῳ προσηκούσαις καλῷ· εὐθηνοῦσα γὰρ ἡ πόλις κατ' ἐκείνου καιροῦ δεξιοῖς γυμνασταῖς καὶ σοφοῖς διδασκάλοις ἐτύγχανεν», οὐκ ἄπιστα δήπου, μαρτυρούμενα καὶ ὑπὸ Πραξαγόρα μὲν τοῦ ἀθηναίου ἱστοριογράφου[3], παρ' ᾧ καὶ μυθάριόν τι, καθ' ὃ λέοντι προσπαλαίσας ἀγρίῳ ὁ Κωνσταντῖνος κατέβαλε τὸ θηρίον, καὶ ἄλλοθεν· ἔστι δὲ γνωστὸν ὅτι Λακτάντιον τὸν ῥήτορα διώρισεν ὁ Διοκλητιανὸς διδάσκαλον ἐν Νικομηδείᾳ[4], ἥτις πρωτεύουσα πόλις οὖσα διέπρεπε βεβαίως ἐπὶ σχολαῖς ἀνωτέραις.—Τὰ ἐν τῇ 258 σελίδι ἀναφέρονται εἰς τὸν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου στρατιωτικὸν βίον:

2. Theophanis Continuati, Βόννης· σελ. 451.
* ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Κώνσταντος.
** τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ δῆλά γε δή.

*** ἡ Ἑλένη, ἡ τοῦ Κωνσταντίνου μήτηρ.
**** ἐς ὅσην βεβαίως, εἰ μὴ ὅσων ἐς Περσ.
3. παρὰ Φωτίῳ, ἐν Βιβλιοθ. Ἀναγν. ΞΒ΄.
4. Βιθυνικὰ, Μ. Κλεωνύμου καὶ Χ. Παπαδοπούλου σελ. 60.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ПРАВОСЛАВНОГО БОГОСЛОВСЬКОГО ІНСТИТУТУ

«καὶ μαρτυροῦσιν αἱ κατ' Αἴγυπτον καὶ Παλαιστίνην ἀριστεῖαι, ὅτε δὴ Διοκλητιανῷ τε καὶ Μαξιμιανῷ ξυστρατεύσας καὶ τῶν φαλάγγων γεγονὼς πρόβολος μεγάλα τῷ ὄντι καὶ θαυμαστὰ διεπράξατο».

Ἀπὸ 268—273 μακρὸν ὁ βιογράφος συνείρει λόγον περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ρώμης Σιλβέστρου βαπτίσεως, μετὰ τὸ παθεῖν τὴν λώβην, ἐξ ἧς ἐρρύσθη τῷ θείῳ λουτρῷ, παρατίθημι δὲ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, περὶ τοῦ δῆθεν ἀδυνάτου τῆς ὑπὸ Εὐσεβίου βαπτίσεως: «οἱ δὲ, τῷ πρὸς αὐτὸν μίσει, ἐφ' ᾧ γε τῇ ἀληθείᾳ συστὰς τὸ ψεῦδος αὐτῶν ἤλεγξε καὶ αἰσχρῶς σφᾶς ἀπεπέμψατο, ὑπὸ τοῦ δυσσεβῶς τῆς Νικομήδους ἐπιβατεύσαντος Εὐσεβίου βαπτισθῆναι τοῦτον διαφημίζουσι· καὶ καινὸν οὐδέν· οἱ γὰρ κατὰ τῆς πρώτης ἐκείνης τῆς ὑπὲρ νοῦν ὁμοῦ καὶ διάνοιαν ἀπανθαδιασάμενοι φύσεως, τῆς ταυτοδυνάμου καὶ συμφυοῦς Τριάδος . . . βαθμούς τε θεότητος φληναφήσαντες, τί περ ἂν περὶ τοῦ γνησίου καὶ διαπύρου ταύτης θεράποντος συμπλᾶσαι κατώκνησαν».

ζ

Τοῖς βυζαντίοις ἡμῖν ἀξιανάγνωστα τὰ ἀπὸ σελίδος 284 καὶ καθεξῆς: «ἀλλὰ καὶ τόδ', εἰ τῷ λόγῳ προσχεῖν ἐθελήσει τις, οὐ πάμπαν εὑρήσει σκοποῦ τοῦ κατὰ Θεὸν ἄμοιρον. Βύζας, ἀνὴρ ἀρχαῖος, ὡς δ' ἡ ἱστορία παρέδωκε καὶ τῶν οὐκ ἀνωνύμων γενόμενος, λόγος δ' αἱρεῖ καὶ σύγχρονον αὐτὸν γεγονέναι τῷ τῶν Ἰουδαίων βασιλεύσαντι Μανασῇ· Βύζας οὖν οὗτος πολύχνιον ἐγείρει παρ' αὐτό που τὸ τῆς οἰκουμένης ἐξαίρετον . . . ὅτι περ ὂν ἐν ἀπόπτῳ δι' ἡμέρας ὅλης ἀπολαύει φωτός . . . καὶ ὅτι μίξις τῇδε πελαγῶν, διαζωννύντων τὴν ἤπειρον· τοῦ πολυθρυλλήτου τέ φημι Πόντου, εἰς ὃν ἐκβάλλουσιν Ἴστρος, Βορυσθένης, Θερμώδων, Ἅλυς, Φάσις, Ὕπανις, Τάναϊς: ποταμοὶ, μόνῳ τὸ ἀπορρεῖν τε καὶ πίνεσθαι διεννηοχότες τῶν θαλασσῶν, τὰ δ' εἰς θέαν, πλάτει, μεγέθει οὐδὲν ἢ (285) μικρὸν διαφέροντες· ἐῶ γὰρ πλείστους ἄλλους ὀνομαστοὺς ποταμῶν, ἄλλον ἄλλοθεν ῥέοντας καὶ περὶ τὸν Εὔξεινον ἐπειγομένους ὥσπερ ἐπαναπαύσασθαι· καί γε τοῦ Αἰγαίου, ὃν κοσμοῦσι μὲν νῆσοι, κοσμοῦσι δὲ ἤπειροι τῆς οἰκουμένης εἰληχυῖαι τὸ εὔκρατον οὐκ ἀέρος μόνον καὶ τῶν ὡρῶν, ἀλλὰ καὶ ἠθῶν αὐτῶν καὶ ψυχικῶν καταστάσεων[5]. Καὶ τόποι γὰρ καὶ τόπων, ὡς ἔγνωμεν, ἰδιότητες ταῖς τῶν ψυχῶν τε καὶ σωμάτων διαθέσεσι τὰ μεγάλα συμβάλλονται· οἱ μὲν γὰρ εἰς ἄκρον τούτων θερμοὶ ξηροτέρους ἂν καὶ ὀξυτέρους καθιστᾶν δύναιντο, οὐχ ἧττον δὲ καὶ ὀργίλους· τὸ γὰρ δὴ «ψυχὴ ξηρὴ σοφὴ» ἐπ' ἄλλῳ μοι δοκεῖν εἴρηται καὶ ἐπ' ἄλλῳ τοῖς ἐς ὕστερον εἴληπται· τί τοῦτο; τὸ ἀπεσκληκότως πρὸς τὰς ἡδονὰς ἔχειν καὶ μὴ τὸν ὑγρὸν διώκειν βίον καὶ ἔκλυτον, ὃς ταῖς χθονιωτέραις τῶν ἡδονῶν καταβαπτίζειν φιλεῖ τὸν αἰθέριον ἀληθῶς καὶ ὑπέρτερον τῶν ἐνθαδὶ νοῦν καὶ ἐπιεικῶς ἀμβλύνει τὴν κατὰ φύσιν ἐνέργειαν. Καί γε αὖθις οἱ κάθυγροι βραδυτέρους ἂν ἀπογεννῶεν καὶ ναρκώδεις καὶ ἀσθενεστέρους ὡς ἐπίπαν ὑψηλοτέρας θεωρίας καὶ κρείττονος. Ἀλλ' οἱ μὲν παρ' ἑκάτερα τῶν οὓς ὁ περιλάλητος Αἰγαῖος[6] συνάπτει δεδυστυχηκότες οἰκεῖν τοιαῦτα δήπουθεν πάσχουσι καὶ τοιοῦτοί τι(286)νες καθεστήκασιν· οἱ δὲ τὰ παρ' ἀμφοῖν καὶ ἐν ἀμφοῖν ἐκπεφευγότες ἀνιαρὰ ἑκατέρωθεν ἀφιστάμενοι καὶ προσιόντες αὐτοῖς ἑκατέρωθεν εἰληχότες αὐτὴν τὴν τὰ παρ' ἀμφοῖν ὑπερβάλλοντα συγκεράσασαν, εὔκρατον οὖσάν τε καὶ καλουμένην, οὗτοι ἂν καὶ οὐκ ἄλλοι ἀκούοιεν προσηκόντως εὐδαίμονες, πρὸς τούτων μὲν τὸ ὀξὺ, πρὸς ἐκείνων δὲ τὸ καθεστηκὸς ὥσπερ ἐρανιζόμενοι, καὶ ἐξ ἀμφοῖν καὶ δι' ἀμφοῖν εὐστάθειαν ἤθους παρακερδαίνοντες. Ἀλλὰ τί με δεῖ ἐς τοιοῦτον τοῖς τοιούτοις ἐνδιατρίβειν· παρ' αὐτήν γε τὴν μίξιν τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν ἠπείρων εἴποι τις ἂν τὴν φιλίωσιν καὶ περίπτυξιν Ἀσίας, λέγω, καὶ τῆς Εὐρώπης· ὡς γὰρ διὰ προαγωγοῦ τινὸς ἢ καὶ προμνηστρίας δεξιᾶς τῆς θαλάσσης ἀλλήλας ἐνθαδὶ κατασπάζονται, κἀντεῦθεν ἀρχόμεναι πρὸς τὰ οἰκεῖα ἑκατέρα φιλοχωρεῖ καὶ πλατύνεται.

(ἕπεται συνέχεια).

ὁ μ. Χ. Μ. Ι. Γ.

---

5. ἀρίστη, κατά γε τοὺς τότε χρόνους, θεωρία τῆς ἐπιρροῆς τοῦ κλίματος ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπείου χαρακτῆρος.

6. εἰς ἀρσενικὸν γένος γράφει τὸ Αἰγαῖον· ἀλλ' οἱ βυζαντινοὶ οὐχ ἀσυνήθως ἐνήλασσον τὰ γένη· κατὰ τὴν ΙΓ ἑκατονταετηρίδα λ. χ. ἔγραφον Ἡ Ἑλλήσποντος.

Национална библиотека "Св. Св. Кирил и Методий" - София

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ*

Περίοδος ΣΤ'. Τὸ Κανονικὸν Δίκαιον ἐπίκουρον εἰς τὸ Ἀστικὸν καὶ ἐπιδρῶν ἐπ' αὐτοῦ.

(1453—1862 μ. Χ.).

Δημόσιον δίκαιον. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας, Μωάμεθ ὁ πορθητὴς, πρὸς εὐχερεστέραν διοίκησιν τοῦ κατοικοῦντος τὰς ἐκτεταμένας χώρας αὐτῆς ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἐκ πολιτικῆς περινοίας πρὸς ἑδραίωσιν τοῦ Κράτους αὐτοῦ, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπέτρεψε τὴν θρησκευτικὴν ἀνεξαρτησίαν εἰς τὸν λαὸν, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ ὁποίου περιέβαλε διὰ τῶν αὐτῶν ἐκείνων δικαιωμάτων, ἅτινα αὐτὴ ἐκέκτητο ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων προηγουμένως, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατέλιπε τῶν μὲν ὀρεινῶν χωρῶν τὴν ἀστυνομικὴν προστασίαν εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς αὐτῶν ἀρχηγοὺς, τοὺς ἀποκληθέντας ἁρματωλοὺς, τῶν δὲ ἀργότερον κατακτηθεισῶν νήσων τὴν διοίκησιν εἰς τοὺς παρὰ τῶν κατοίκων αὐτῶν ὑποδεικνυομένους διοικητικοὺς καὶ δημοτικοὺς ἄρχοντας· πρὸ παντὸς ὅμως κατέστησεν ὑπευθύνους πάσης παρεκτροπῆς τοῦ λαοῦ τοὺς θρησκευτικοὺς αὐτοῦ ἀρχηγοὺς, ἰδίᾳ δὲ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἀναγνωρίζων αὐτὸν ὡς Ἐθνάρχην· διότι ἐγίνωσκε καλῶς ὅτι οὗτος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου, οὐ μόνον διώριζε καὶ ἀποκαθίστα τοὺς κατὰ τόπους Μητροπολίτας, ἀλλὰ καὶ ἠδύνατο, ὡς θρησκευτικὸς ἀρχηγὸς, νὰ ἐπιβληθῇ εἰς ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τοῦ ὡς ἐκ τούτου ὀφειλομένου αὐτῷ σεβασμοῦ νὰ διοικῇ αὐτὸν, συνέχων στερρῶς ἐν τῇ τάξει, νομιμότητι καὶ ὑποταγῇ.

Πρόκριτοι. Οἱ κατὰ τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ Μητροπολῖται, καίτοι φέροντες ὁλόκληρον τὴν εὐθύνην διὰ τὴν τάξιν καὶ ὑποταγὴν τοῦ ποιμνίου αὐτῶν, ἐπιθυμοῦντες ὅμως, ἀφ' ἑνὸς νὰ συμμερισθῶσι ταύτην μετ' ἄλλων, ἀφ' ἑτέρου καὶ μὴ δυνάμενοι αὐτοὶ μόνοι νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς τὸν λαὸν, προσέλαβον ὡς συμβούλους τοὺς ἀρχαιοτέρους ἐπισήμους κατοίκους, τοὺς διακρινομένους ἰδίᾳ ἐπὶ τοπικῇ ἐπιρροῇ, πλούτῳ ἢ παιδείᾳ, ἵνα μετ' αὐτῶν διασκέπτωνται καὶ ἀποφασίζωσι περὶ τῆς κατανομῆς εἰς τὸν λαὸν τῶν ὑπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ἐπιβαλλομένων φόρων, περὶ τῆς δημοσιεύσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν ἑκάστοτε ἐκδιδομένων διατάξεων καὶ νόμων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐν γένει περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὰς σχέσεις τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν κατακτηθέντα λαόν. Οὕτως ἐκ τῶν ἐπισήμων κατοίκων ἑκάστης ἐπαρχίας ἐσχηματίσθη ἡ τάξις **τῶν προκρίτων,** οἵτινες ὑπὸ τὴν προεδρείαν καὶ εὐθύνην τοῦ Μητροπολίτου ἀπετέλεσαν εἶδος διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν ἐπαρχιῶν, ἔχοντος ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ συμβιβάζῃ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ τοιουτοτρόπως ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐκμηδενίζωνται ἢ τοὐλάχιστον νὰ μετριάζωνται αἱ τυχὸν παρεκτροπαὶ ἢ ἰδιοτελεῖς διαθέσεις τῶν ἀποστελλομένων πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐπιβάλλωνται καὶ ἐκτελῶνται ἀγογγύστως ὑπὸ τοῦ λαοῦ αἱ νόμιμοι ἀπαιτήσεις τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως, ὅσον τὸ δυνατὸν ἄνευ ἀμέσου ἐπαφῆς τῶν Ὀθωμανῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς ὑπηκόους.

Προεστῶτες. Διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου ἡ πεῖρα ἐδίδαξε τοὺς προκρίτους νὰ διοργανώσωσιν ἐπὶ τὸ βέλτιον τὸ τῆς διοικήσεως τοῦ λαοῦ σύστημα, δι' ἐπίτηδες ὡρισμένως ἐκλεγομένων ἀρχόντων, ἀναγνωριζομένων ὑπὸ τῶν Ὀθωμανικῶν ἀρχῶν καὶ ἀποκληθέντων, ὡς προϊσταμένων τῆς Διοικήσεως, **προεστώτων**· οἱ ἐκλεγόμενοι οὗτοι προεστῶτες τῶν χωρίων, πάντες ὁμοῦ, συνερχόμενοι εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς ἐπαρχίας καὶ συνεννοούμενοι μετὰ τῶν σημαντικωτέρων καὶ πρεσβυτέρων κατοίκων αὐτῆς, ἐξέλεγον τὸν προεστῶτα τῆς ὅλης ἐπαρχίας (Κοτζάμπασι, Τσορμπατζῆ ἢ Βεκίλη) καὶ ἕνα ὑπάλληλον αὐτοῦ Ταμίαν, καὶ ἄλλοτε μὲν πάντες ὁμοῦ οἱ τῶν πόλεων καὶ οἱ τῶν χωρίων, ἄλλοτε δὲ χωριστὰ, μετέβαινον ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως εἰς τοῦ Καδῆ (Ἱεροδίκη), ἵνα ἐφοδιάσωσι τὸν ἐκλεχθέντα δι' ἐπισήμου ἐγγράφου (Χοτζετίου). Ὁ προεστὼς οὗτος παρίστα τὴν ἐπαρχίαν ἐνώπιον πασῶν τῶν ἀρχῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἀναγνωριζουσῶν αὐτὸν, διηύθυνεν ὅλας τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐπαρχίας, εἰσέπραττε τοὺς φόρους καὶ πολλάκις ἐδανείζετο ἰδίῳ ὀνόματι διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς. Λείψανον τοῦ προεστῶτος τούτου κατὰ πᾶσαν πιθανότητά ἐστιν ὁ κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον καὶ σήμερον ἔτι ἐκλεγόμενος μουκτάρης, εἰς πολλὰς

* Ἐκ τῶν παραδόσεων Θάλητος Ἀντωνιάδου ἐν τῇ Ε' τάξει τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Συνέχεια ἀπὸ σελ. 190 –193.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОДКІМЕН. ІНСТИТУТ

πόλεις ἀποκαλούμενος εἰσέτι Τσορμπατζῆς καὶ περιβαλλόμενος πολλὰ τῶν ἔργων καὶ καθηκόντων τοῦ ἀρχαίου προεστῶτος.

Εἶδος τοιούτων προεστώτων, ἀνωτέρων ὅμως βεβαίως κατὰ τὰ φῶτα καὶ τὴν ἐπιρροήν, ἦσαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ παιδείᾳ καὶ πλούτῳ διαπρέποντες ἕλληνες, οἵτινες, διὰ τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως διακρινόμενοι, προήγοντο εἰς τὰ ἀνώτατα δημόσια ὑπουργήματα, συντελοῦντες πολυειδῶς εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐθνότητος, καὶ προστατεύοντες καὶ προάγοντες πολυτρόπως τὰ συμφέροντα τοῦ Γένους· οὗτοι ἰδίως ἦσαν οἱ Φαναριῶται, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ Μεγάλοι Διερμηνεῖς καὶ Ἡγεμόνες τῶν παραδουναβίων ἡγεμονειῶν ἀνεδείχθησαν.

Δημογεροντίαι. Ὁ θεσμὸς τῶν προκρίτων καὶ προεστώτων, τοῦ χρόνου προϊόντος, ἐκανονίσθη ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ κατέληξεν εἰς τὸν τῶν Δημογεροντιῶν, συνιστάμενον εἰς τὴν καθ' ὡρισμένην ἐποχὴν ἐκλογὴν ἀριθμοῦ τινος (ποικίλλοντος κατὰ τόπους) ἀρχόντων, ἀποκληθέντων δημογερόντων καὶ ἀποτελούντων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μητροπολίτου τακτικὸν διοικητικὸν καὶ δικαστικὸν Συμβούλιον, ἀναγνωριζόμενον ὑπὸ τῶν Ὀθωμανικῶν ἀρχῶν, ἐν ᾧ πᾶσαι αἱ ὑποθέσεις τῆς ἐπαρχίας ἐκανονίζοντο. Ἀπὸ τῆς καταρτίσεως τῶν Δημογεροντιῶν ἡ διοίκησις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπέβη ὁμαλωτέρα καὶ οὕτως εἰπεῖν ἐπαγιώθη εἰς σύστημα διοικητικόν, ποικίλλον μὲν κατ' ἐπαρχίας, ἀλλ' ἀποτελοῦν ἁρμονικόν τι ὅλον καὶ φέρον πάντοτε χαρακτῆρα ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ ἐξουσίας, ἐξαρτωμένης καὶ ὑποτεταγμένης εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, οὗτινος καὶ τὴν προστασίαν ἐπεκαλεῖτο παρὰ τῇ ὀθωμανικῇ Κυβερνήσει, ὁσάκις ἀπήντα δυσκολίας ἐκ μέρους τοῦ ἐπαρχιακοῦ Ὀθωμανοῦ Διοικητοῦ.

Οὕτω, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ὁ ὑπὸ τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν ὁμογενὴς λαὸς διετήρησεν οἱονεὶ ἰδίαν διοίκησιν· ἀλλ' εἰς τοῦτο συνετέλεσε τὰ μέγιστα ἡ τότε κρατοῦσα ἀμάθεια, ἕνεκα τῆς ὁποίας δὲν ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ αὐτὴ ἡ γλῶσσα τοῦ ὁμογενοῦς πληθυσμοῦ, τῆς πολιτείας ἀναγκαζομένης διὰ τοῦτο νὰ μεταχειρίζηται τοὺς πολιτικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς προεστῶτας καὶ τὸν ἀνώτερον κλῆρον ὡς ἑρμηνεῖς καὶ ἐκτελεστὰς πάσης διατάξεως, ἀφορώσης τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ τόπου διοίκησιν.

Ἰδιωτικὸν δίκαιον. Οἱ Μητροπολῖται, προεστῶτες καὶ δημογέροντες, καθὸ φυσικοὶ προστάται τοῦ λαοῦ, ἦσαν καὶ αἱρετοὶ αὐτοῦ κριταί, διαλύοντες τὰς μεταξὺ ὁμογενῶν καὶ ὁμοθρήσκων διαφοράς· καθόσον οὗτος ἀπέφευγε τὴν τουρκικὴν διαδικασίαν, οὐ μόνον ἕνεκα τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς διαφορᾶς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ δαπανηρὸν αὐτῆς καὶ διὰ τὸν φόβον, ὃν ἐνεποίει τότε αὐτῷ ἡ ἀποκάλυψις τῆς περιουσίας του. Ἀφ' ἑτέρου οἱ Μητροπολῖται, ἅτε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπαφέθησαν κατὰ τὴν κατάκτησιν τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα δικαιώματα, δι' ὧν ἐπὶ αὐτοκρατόρων περιεβάλλετο αὕτη, ἐξήσκουν δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πασῶν τῶν μεταξὺ χριστιανῶν σχέσεων, τῶν συνδεομένων μὲν ὅπως δήποτε πρὸς τὴν θρησκείαν των, διαφερουσῶν δὲ οὐσιωδῶς κατὰ τὸν χαρακτῆρα ἀπὸ τῆς θρησκείας τῶν κατακτητῶν, ἤτοι τῶν ἀφορωσῶν τὰς οἰκογενειακὰς διαφοράς, περὶ συστάσεως καὶ λύσεως τοῦ γάμου, περὶ προικός, τὰς κληρονομικὰς ἐπίσης διαφορὰς καὶ τὰς ἐκ διαθήκης. Πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις αὗται, οἱονδήποτε ἀντικείμενον ἀφορῶσαι, ἐξεκαλοῦντο ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Τὰ δικαστήρια δὲ ταῦτα, τά τε ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου προεδρευόμενα, περιεβλήθησαν καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἐκτελοῦντα, σπανίως βίᾳ, τὰς παρ' αὐτῶν ἐκδιδομένας ἀποφάσεις, συνήθως ὅμως ὑποκυπτόντων τῶν διαδίκων ὡς ἐκ τῆς ἀποδιδομένης ἱερότητος καὶ ἐκ τοῦ φόβου τῆς πρὸς τὴν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ἀπειθείας αὐτῶν.

Κατὰ τοὺς μακροὺς τούτους χρόνους, καθ' οὓς ἡ ἐκπαίδευσις, ἀφεθεῖσα εἰς τὸ πενιχρὸν βαλάντιον τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὰς δειλὰς καὶ περιφόβους αὐτοῦ προσπαθείας, ἀπέβη λίαν ἰσχνὴ καὶ σπανία, καθ' οὓς αἱ ὀλίγαι συντηρούμεναι σχολαὶ ἐλειτούργουν ἐλλιπῶς, αἱ μελέται τοῦ δικαίου οὐ μόνον ἐλησμονήθησαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ κείμενα τῶν ἑλληνικῶν νόμων τῆς Ε' Περιόδου τέλεον ἀπωλέσθησαν· οἱ προῦχοντες καὶ πρόκριτοι μόνοι, οἱ προεστῶτες καὶ δημογέροντες ἐγνώριζον τοὺς νόμους ἐκ παραδόσεως μόνον καὶ ἐκ τῶν διατηρουμένων παρὰ τῷ λαῷ ἠθῶν καὶ ἐθίμων, ἑπομένως καὶ ἐφήρμοζον τούτους ὅπως ἠδύναντο, ἤτοι ἀτελῶς καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν κρίσιν. Οἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν διακρινόμενοι ἐπὶ μαθήσει καὶ παιδείᾳ ἦσαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ ὁ

κλῆρος, εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου, διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ περιεχομένους ὁρισμοὺς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ἐναπέμεινε τὸ πενιχρὸν τελευταῖον ἀπαύγασμα τοῦ ἐξελληνισθέντος Δικαίου, ἡ Ἐξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου· ἕνεκα δὲ τῶν ὁρισμῶν τούτων διετηρεῖτο ἐν ἰσχύϊ ἐνιαχοῦ, ρυθμίζουσα καὶ τὰς τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου σχέσεις τῶν διαδίκων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πρωτεύοντα πρόσωπα, τὰ ἀπονέμοντα τὴν δικαιοσύνην, ἦσαν ἐκ τοῦ κλήρου, διότι οὗτος ἦν ὁ μᾶλλον ἀνεπτυγμένος ἐκ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, ταῦτα δὲ ὡς κληρικοὶ ἐνέκυπτον εἰς τὴν μελέτην τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, οὗτινος καὶ τὰ κείμενα εἶχον πρόχειρα, ἐξ ἀνάγκης ἐπῆλθεν ἐπίδρασις σπουδαία αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου, καθόσον φυσικῶς ὁ κληρικὸς δικαστὴς, ὁ ἀγνοῶν τὸν ἐφαρμοστέον νόμον προσέτρεχεν ἐπικουρικῶς εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον, προσπαθῶν ἐξ αὐτοῦ ν' ἀρυσθῇ ἀναλόγους περιπτώσεις, ἵνα ἐφαρμόσῃ ἀντὶ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἀγνοουμένου ἰδιωτικοῦ Δικαίου. Τοῦτο ἀποβαίνει καταφανέστατον ἐκ τῶν πολλάκις ἐπιβληθέντων ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τούτων ἐπιτιμίων, ἐξωκλησιασμῶν καὶ ἀφορισμῶν, ἀπάντων τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου πρὸς ἀπόδειξιν πραγματικῶν γεγονότων, ἀμφισβητουμένων καὶ μὴ ὁμολογουμένων παρὰ τῶν διαδίκων.

Ἡ ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων τούτων παρασχεθεῖσα ἐπικουρία τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου εἰς τὸ ἰδιωτικὸν Δίκαιον ἀπέδωκε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὑπηρεσίας εἰς τὸν λαὸν, τὸν ἀγνοοῦντα τὸν ἑαυτοῦ νόμον, ὡς συντελέσασα εἰς τὴν παγίωσιν ὁπωσοῦν ὁμοιομόρφου ἀπονομῆς τῆς Δικαιοσύνης. Οὐχ ἧττον ὅμως ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ θεωρῆται ἡ γνῶσις αὐτοῦ τελεία καὶ ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία τοῦ κλήρου. Ἡ πεποίθησις δὲ αὕτη ἀπέβη τοσοῦτον κοινὴ, ὥστε πᾶς τις, ἐπὶ παντὸς θέματος ἰδιωτικοῦ, ἀπετείνετο πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐπιζητῶν τὴν ἔκδοσιν περὶ αὐτοῦ γνωμοδοτήσεως, **ῥήτρας** καλουμένης, κατὰ τὸ περιεχόμενον τῆς ὁποίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπετύγχανε τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς αὐτοῦ. Τὰς γνωμοδοτήσεις ταύτας ἢ ῥήτρας ἦν ἐπιφορτισμένος νὰ συντάττῃ ὁ Γραμματεὺς τοῦ Πατριάρχου ἢ καὶ ὁ τοῦ Κοινοῦ, ὅστις ὡς ἐκ τῆς μελέτης καὶ πείρας προσελάμβανε καί τινας νομικὰς γνώσεις, προσκτώμενος οὕτω μετὰ καιρόν τινα καὶ τὸν τίτλον τοῦ νομικοῦ. Οἱ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα χρηματίσαντες εἰδικοὶ ῥητρογράφοι τῶν Πατριαρχείων εἰσὶν, ὁ ἄρχων Γραμματικὸς Γεώργιος Ρεφερενδάριος, τοὐπίκλην Μαλῶδης, ἐκ Χίου, Γραμματεὺς τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Κοινοῦ, ἀποβιώσας κατὰ τὸ 1855, καὶ ὁ Μέγας Χαρτοφύλαξ Μιχαὴλ Ἀφθονίδης (Μπερεκέτης) ἐκ Σμύρνης, Γραμματεὺς ἐπίσης τοῦ Πατριάρχου, ἀποβιώσας κατὰ τὸ 1885. Αἱ ὑπὸ τῶν δύο τούτων μόνων ἐκδοθεῖσαι ῥῆτραι δύνανται ν' ἀποτελέσωσιν ὀγκώδη τόμον. Αἱ ῥῆτραι αὗται δὲ, καίτοι πολλάκις ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλήλας, οὐχ ἧττον ἐπιλύουσι σπουδαιότατα ζητήματα τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον καὶ τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου.

Ἐπίλογος.

Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ ἰδίως ἀπὸ τῆς διοργανώσεως τακτικοῦ στρατοῦ, οἱ ἔνδοξοι προκάτοχοι τοῦ εὐκλεῶς ἤδη ἀνάσσοντος περιδόξου Σουλτάνου Ἀπτοὺλ Χαμὶτ Χὰν τοῦ Β'. αὐθέντου ἡμῶν, πολλαχῶς προσεπάθησαν καὶ εἰσήγαγον μεταρρυθμίσεις ριζικὰς, ἀφορώσας πάντας τοὺς κλάδους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας πρὸς εὐημερίαν πάντων τῶν ὑπηκόων τῆς ἀχανοῦς αὐτῶν Αὐτοκρατορίας. Αἱ μεταρρυθμίσεις αὗται ἐπετεύχθησαν διὰ τῆς ἐκδόσεως διαφόρων σοφῶν νόμων καὶ ἰδίως διὰ τῶν ὑψηλῶν Φιρμανίων τοῦ Χάττι Χουμαγιοὺν καὶ Χάττι Σερὶφ, διὰ τῶν ὁποίων πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνεγνωρίζοντο καὶ τὰ πρὸ καὶ ἀπὸ τῆς κατακτήσεως δικαιώματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένου Ἑλληνικοῦ ἢ τῶν Ρωμαίων ἔθνους (Ρουμ Μιλετί).

Εἰς τὰς Ὑψηλὰς ταύτας ἐπιθυμίας ὑπείκουσα καὶ ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐπέφερε μεταρρύθμισιν εἰς τὸ ὅλον διοικητικὸν σύστημα αὐτῆς διὰ τῶν ἐπὶ τούτῳ προσκληθέντων νομίμων ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, καταλύσασα μὲν τὴν διαρκῆ περὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἱ. Σύνοδον (Γεροντισμὸν) καὶ εἰσαγαγοῦσα νέον τρόπον καταρτισμοῦ κατ' ἔτος αὐτῆς, ἐκ περιτροπῆς πάντων τῶν μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, συστήσασα ὅμως συγχρόνως καὶ ἀνώτατον Ἐθνικὸν Συμβούλιον, ἐκ λογάδων τοῦ Γένους κατ' ἔτος ἐκλεγομένων, διὰ τὰ ἐν γένει συμφέροντα τοῦ Ἔθνους. Ἡ μεταρρύθμισις αὕτη τοῦ Διοικητικοῦ συστήματος, ἡ καθοριζομέ-

νη ἐν τοῖς **Γενικοῖς Κανονισμοῖς**, τοῖς ἐπικυρωθεῖσι δι' Ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Φιρμανίου, ἐγένετο κατὰ τὸ 1862.

Ἔκτοτε ὑπὸ τὸ σύστημα τοῦτο λειτουργεῖ ἡ Διοικητικὴ καὶ Δικαστικὴ Ἐξουσία, ἡ ἀνατεθειμένη εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος· ὑπ' αὐτὸ δὲ ἤρξατο συντονωτέρα καὶ ἐπιστημονικωτέρα μελέτη τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου καὶ ἡ ἀπονομὴ τῆς Δικαιοσύνης κατὰ τοὺς νόμους τοῦ ἐξελληνισθέντος Δικαίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Χειροτονίαι μητροπολιτῶν Κορυτσᾶς καὶ Δράμας. — Ἐν μέσῳ πολλῆς συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος ἐγένοντο τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ αἱ χειροτονίαι τῶν μητροπολιτῶν Κορυτσᾶς κ. Φωτίου καὶ Δράμας κ. Χρυσοστόμου, τοῦ μὲν πρώτου τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, τοῦ δὲ δευτέρου χθὲς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου μετὰ πάσης τῆς ἱερᾶς Συνόδου, συνιερουργήσαντος καὶ τοῦ παρεπιδημοῦντος ἐνταῦθα πανιερ. μητροπολίτου Διδυμοτείχου κ. Φιλαρέτου.

— *Ἀρχιγραμματεὺς Ἱερᾶς Συνόδου.* — Τῇ κυριακῇ ὡσαύτως ἐγένετο ἡ χειροτονία τοῦ πανοσιολογ. πρεσβυτέρου κ. Γενναδίου Ἀλεξιάδου ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὃν ἡ Α. Θ. Π. ἐχειροθέτησε κατὰ τὴν χθεσινὴν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν λειτουργίαν ἀρχιμανδρίτην τοῦ πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

— *Ἱερὰ Σύνοδος.* — Ἐν τῇ ἐκτάκτῳ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς προχθὲς τετάρτης προσεκλήθη κατὰ τὸ Συνταγμάτιον μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Ἰωακεὶμ, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποχωρήσαντος μητροπολίτου Ἰωαννίνων (νῦν Ἡρακλείας) κ. Γρηγορίου.

— *Μητρόπολις Χίου.* — Ἐπὶ τῇ προσφάτῳ, καθ' ἃ ἠγγέλθη, προαγωγῇ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Χίου ἐν τῷ Συνταγματίῳ, Ἐπιτροπὴ τοῦ ἐν Γαλατᾷ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων ἐμφανισθεῖσα ἐνώπιον τῆς Α. Θ Παναγιότητος ἐπέδωκεν εὐχαριστήριον γράμμα.

— *Ἐπαρχίαι Δράμας καὶ Κορυτσᾶς.* — Αἱ ἀξιότιμοι Δημογεροντίαι καὶ τὰ λοιπὰ κοινοτικὰ σωματεῖα τῶν πόλεων Δράμας καὶ Κορυτσᾶς θερμὰς ὑπέβαλον τῇ Ἐκκλησίᾳ εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῶν νέων μητροπολιτῶν αὐτῶν.

— *Πνευματικὸν Δικαστήριον τῶν Πατριαρχείων.* — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, χρώμενος τῷ δικαιώματι, ὅπερ ἀνεγνώρισαν ἐσχάτως αὐτῷ τὰ Δύο Σώματα, ἐπαφιέντα τὴν ἐκλογὴν τοῦ προέδρου τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ προτίμησιν, διώρισε τοιοῦτον τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην πρώην Δρυϊνουπόλεως κ. Γρηγόριον, εἰς ὃν ἀνέθηκε καὶ τὰ καθήκοντα ἀπεσταλμένου καὶ ἐξάρχου ἐν τῷ ἐν Ἐξωκιονίῳ ἱερῷ ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς καλουμένης κοινῶς Γοργοεπηκόου.

— *Μέγας Πρωτοσύγκελλος.* — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης διώρισε Μ. πρωτοσύγκελλον τὸν πανοσιολ. πρωτοσύγκελλον τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Δέρκων κ. Καλλίνικον Γεωργιάδην, ὃν καὶ ἐχειροθέτησεν ἐν τῇ πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ λειτουργίᾳ τῆς παρελθούσης κυριακῆς.

— *Ὁ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἰδιαίτερος εὐκτήριος οἶκος.* — Ὁ φιλογενέστατος ὁμογενὴς κ. Εὐστάθιος Εὐγενίδης ἐπισκεψάμενος τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν οἰκουμεν. πατριάρχην ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἐγκρίνει τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῶν πατριαρχείων κ. Σ. Χρηστίδου ὑποβληθέντα αὐτῷ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια μετὰ τοῦ οἰκείου προϋπολογισμοῦ ἀφορῶντα τὴν ἀνέγερσιν ἰδιαιτέρου εὐκτηρίου οἴκου τῆς Α. Θ. Π. καὶ δωμάτων αὐτῆς.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης καταστέψασα τὸν ἐρίτιμον ὁμογενῆ καὶ τὸν εὐσεβῆ αὐτοῦ οἶκον διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῖς εὐσεβέσι τούτοις αἰσθήμασιν, ἀνεκοίνωσε τὰ μεταξὺ Αὐτῆς καὶ τοῦ εὐσεβοῦς τούτου τέκνου τῆς Ἐκκλησίας διαμειφθέντα τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ, ἐκτάκτως συνεδριαζούσῃ. Καὶ ἀφοῦ διὰ τοῦ προσήκοντος ἐγκωμίου ἐξῆρε τὴν εὐσεβεστάτην πρᾶξιν καὶ τὰ φιλόστοργα καὶ φιλογενῆ αἰσθήματα τοῦ ἀνδρὸς προὔτεινε τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ ὅπως εἰς ἐπιβράβευσιν τῶν ἀξιομιμήτων αἰσθημάτων καὶ τῶν πολλῶν ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ ἐκδηλουμένων φιλογενείας τεκμηρίων ἀπονεμηθῇ αὐτῷ ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας τὸ προσῆκον ἐκκλησιαστικὸν ὀφφίκιον.

Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἀποδεξαμένη ἐκθύμως τὴν πρότασιν ταύτην τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπαφῆκεν Αὐτῇ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὀφφικίου.

— *Χοροστασία πατριαρχική.* — Τοῦ ἐν Ὑψωμαθείοις ἱεροῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης πανηγυρίζοντος τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν μέσῳ συρροῆς πολλοῦ εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος.

— *Ἐκκλησιαστικὸς Μουσικὸς Σύλλογος.* — Ὁ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἱδρυθεὶς Ἐκκλησιαστικὸς Μουσικὸς Σύλλογος, οὗ ἡ λυσιτελὴς δρᾶσις δεόντως ἤρξατο ἐκτιμωμένη παρὰ τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ, ἦγε τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς τὴν ἑορτὴν τῆς ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων τοῖς ἀποφοίτοις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Σχολῆς ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς, σεβασμίας καὶ φιλομούσου ὁμηγύρεως. Τῆς ἑορτῆς προέστη ἡ Α. Θ. Π. περιστοιχιζομένη ὑπὸ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν καὶ τῶν παρεπιδημούντων μητροπολιτῶν. Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν πρὸς τούτοις ἡ Λ. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας στρατηγὸς Σάββας Γκρούϊτς ἐν συνοδείᾳ τοῦ Α' γραμματέως κ. Μιλάνου Ἀποστόλοβιτς, ὁ ἐκ τῶν γραμματέων τῆς ρωσικῆς πρεσβείας κ. Ὀνοῦ, ἐκπροσωπῶν τὸν ἐξοχώτατον πρεσβευτὴν τῆς Ρωσίας κ. Ζηνόβιευ, καὶ πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι. — Τῆς τελετῆς ἀρξαμένης, ἐψάλη ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς τὸ «Βασιλεῦ Οὐράνιε» καὶ εἶτα ὕμνος εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν, πάτρωνα τοῦ Συλλόγου, μελοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου καὶ φιλοτίμως περὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἀσχολουμένου κ. Μάρκου Βασιλείου, καὶ δύο ἕτεροι ὕμνοι πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν σεπτὸν ἡμῶν Ἄνακτα καὶ τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην. Μετὰ τοῦτο δ' ἀνῆλθε τὸ βῆμα ὁ διευθυντὴς τῆς Σχολῆς ταύτης καὶ γενικὸς τοῦ Συλλόγου γραμματεὺς κ. Γ. Παπαδόπουλος καὶ ἐξέθηκε τὴν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν αἰσίως σχολικὸν ἔτος κατάστασιν αὐτῆς ἐκφράσας θερμὰς εὐχαριστίας τὸ μὲν τῇ μητρὶ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῇ ὑπ' αὐτῆς δαψιλευθείσῃ καὶ δαψιλευομένῃ ἑκάστοτε εἰς εὐόδωσιν τοῦ θεαρέστου

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ МЕЧНИКОВА

σκοποῦ τῆς Σχολῆς πολυτίμῳ ἠθικῇ καὶ ὑλικῇ συνδρομῇ, τὸ δὲ ἐνίοις τῶν ἡμετέρων φιλογενῶν ἀνδρῶν, καὶ ἰδίᾳ τῷ κ. Εὐσταθίῳ Εὐγενίδῃ, οἵτινες τῶν πατρίων εὐλαβῶς ἐχόμενοι, γενναιοφρόνως οὐ παύονται τῷ Συλλόγῳ ἀρωγοὶ προσερχόμενοι καὶ τὸν ἀγαστὸν αὐτοῦ σκοπὸν ἔργῳ τε καὶ λόγῳ ὑπερείδοντες. — Τῶν πτυχίων κατόπιν ἐπιδοθέντων τοῖς δέκα καὶ τρισὶν ἀποφοίτοις διὰ χειρὸς τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, Αὕτη ἐπιδαψιλεύουσα αὐτοῖς τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας ἐποικοδομητικὰς ἔδοτο ὑποθήκας καὶ νουθεσίας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς σπουδῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ ἐντελέστερον καὶ ἐπιστημονικώτερον καταρτισμὸν αὐτῶν ἐν αὐτῇ. — Ψαλέντος δ' εἶτα τοῦ πολυχρονισμοῦ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν μαθητῶν, ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης ἐπισφραγίζων τὴν ἑορτὴν ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν σεβασμ. ἀρχιερέων πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν πατριάρχην πρώην Κων]πόλεως κ. Κωνσταντῖνον τὸν Ε′ διὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἀναστήλωσιν τῆς Μουσικῆς Σχολῆς. Ἀποτείνας δὲ εὐχαριστίας καὶ πρὸς πάντας τοὺς διὰ τοῦ ὁβολοῦ αὐτῶν εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου συνεργοῦντας καὶ ἄλλως ὑπὲρ αὐτοῦ τελεσφόρως συμπράττοντας, καὶ προσθεὶς ἐν τέλει ὅτι τὰς πολλαπλᾶς τοῦ σωματείου ἀνάγκας σπουδαίως ἤθελεν ἀνακουφίσῃ ἡ ἐκ μέρους αὐτοῦ ἀναγόρευσις ὡς ἐπιτίμων μελῶν πασῶν τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει εὐαγῶν Μονῶν, ἐπέστεψε διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς Ἐκκλησίας τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίου μουσικῆς ἐργαζομένους.

— *Ἐπέτειος ὀνόματος.* — Τῷ παναγιωτάτῳ πατριάρχῃ πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. Κωνσταντίνῳ ἄγοντι τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τὴν ἐπέτειον ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν ἡ Α. Θ. Π ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κ. Ἰωακεὶμ συνεχάρη διὰ τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου, ὅστις ἐκ μέρους τῆς Α. Θ Παναγιότητος ἐπεσκέψατο ὡσαύτως τοὺς παναγιωτάτους πατριάρχας πρώην Κωνσταντινουπόλεως κκ. Νεόφυτον τὸν Η′ καὶ Ἄνθιμον τὸν Ζ′, καὶ τὸν μακαριώτ. πατριάρχην πρώην Ἱεροσολύμων κ. Νικόδημον. Τοῖς δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν ἑορτάζουσι μητροπολίταις Κυζίκου, Βερροίας, Τραπεζοῦντος, Μαρωνείας, Σωζοπόλεως (ἐν τῇ Ἁγίᾳ πόλει παραμένοντι), Γάνου καὶ Χώρας, καὶ Βελλᾶς καὶ Κονίτσης ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τηλεγραφικῶς. - Αὐτοπροσώπως δὲ ἐπεσκέψατο τὸν ἑορτάζοντα σεβασμιώτατον μητροπολίτην Χίου κ. Κωνσταντῖνον.

Διὰ τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη καὶ τοῖς ἐκ τῶν ὁμογενῶν τὴν ὀνοματικὴν αὐτῶν ἑορτὴν ἄγουσιν Ἐξ. Κωνστ. Βαγιάννῃ ἐφέντῃ, καὶ τῷ ἀξιοτίμῳ κ. Κωνσταντίνῳ Ἀνανιάδῃ, μέλεσι τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου τῷ κ. Κωνσταντίνῳ Βλαστάρῃ, τραπεζίτῃ, καὶ τῇ εὐγενεστάτῃ χήρᾳ Ἑλένῃ Γ. Ζαρίφῃ.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἡ Α. Ἐξ. ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης διαβιβάσας ἀνακοινώσεις τινὰς τῆς ἀρχιγραμματείας τῶν ἀνακτόρων.

— *Πατριαρχικαὶ προσρήσεις.* — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου ηὔξατο τῷ ἐξοχωτάτῳ Κωνστ. Καραθεοδωρῇ ἐφέντῃ κατευόδιον, ἀπελθόντι εἰς τὴν Ἑσπερίαν τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ, διὰ δὲ τοῦ Μ. ἀρχιδιακόνου κ. Λαυρεντίου διηρμήνευσε τὰς πατρικὰς αὐτοῦ προσρήσεις τῷ ἐν Σοφίᾳ Γενικῷ Προξένῳ τῆς Ἑλλάδος κ. Εὐγενίῳ Ζαλοκώστᾳ αἰσίως εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἀφικομένῳ.

Τῇ τρίτῃ δὲ ὁ κ. Ε. Ζαλοκώστας ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἐριτίμου κ. Δημοσθένους Εὐγενίδου, πενθεροῦ αὐτοῦ, ἀντεπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

— *Ἀναχώρησις.* — Σήμερον ἀνεχώρησεν εἰς Προῦσαν, χάριν τῶν ἐκεῖ ἰαματικῶν λουτρῶν, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος.

— *Κοινοτικὰ Σταυροδρομίου.* — Κατὰ τὴν σημερινὴν διοικητικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν γενομένην ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ὑπ' ὄψιν ἔχον αἴτησιν τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Σταυροδρομίου, ἐνέκρινε νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῇ ἵνα προβῇ εἰς τὰς διὰ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀγγελθείσας κοινοτικὰς ἐργασίας, μεταβάλλουσα δὲ τὴν τάξιν τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει θεμάτων.

— *Ἀστικὴ Σχολὴ Μαρασλῆ.* — Τὸ Συμβούλιον ἐπίσης σήμερον, αἰτήσει τῆς ἐφορείας τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Μαρασλῆ, ἐχορήγησεν αὐτῇ, πρὸς ἐξοικονόμησιν ἀπολύτων τινῶν ἀναγκῶν, δάνειον λιρῶν τουρκικῶν πεντήκοντα.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 818 καὶ ἡμερ. 5 Φεβρουαρίου 1902 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Φωτεινῆς Ἀριστείδου Παπαστεφανάτου, τὸ γένος Ἠλία Πανᾶ, ἑλληνίδος ὑπηκόου, τὰ οἰκιακὰ μετερχομένης ἔργα καὶ κατοίκου τῆς ἐνορίας Σωτῆρος Χριστοῦ Γαλατᾶ, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Ἀριστείδου Παπαστεφανάτου, Κεφαλλῆνος, ὑπηκόου ἕλληνος, τέως μὲν ἐργάτου ἐν ἀτμοπλοίοις καὶ ἐν Γαλατᾷ αὐτόθι διαμένοντος, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος.

Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων ὁριζομένας προθεσμίας ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως ἀντιγράφου τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως. πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς καὶ ἑτέρων ἑξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Βυζαντίδος» δημοσίευσιν ἐν ἀντιγράφῳ τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ ἐπιτίθησιν τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἔτι δὲ καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἑξακόσια δέκα καὶ ὀκτὼ (ἀρ. 618) προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ἔτι δὲ καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβήν, ὁριζομένην κατὰ νόμον εἰς γρόσια πεντήκοντα (ἀρ. 50)

† Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 1 Ἀπριλίου 1902.

Ὁ προεδρεύων

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА
02/09/25 902539 НБ ОНУ
Ж18
П.III-726626